

توسعه چابهار با سرمایه‌گذاری داخلی و خارجی

پروژه بزرگ زیرساختی در بندر شهید بهشتی چابهار با اعتبار بیش از ۹۰۰ میلیارد تومان که از دو ماه قبل ممکن شده است، نویددهنده توسعه و آبادانی این بندر راهبردی کشور است. بندر چابهار به جهت برخورداری از موقعیت ممتاز در شرق تنگه هرمز و دریای عمان در مسیر خطوط اصلی کشتیرانی به آفریقا، آسیا و اروپا قرار گرفته و به‌عنوان کوتاه‌ترین راه ارتباطی و ترانزیتی کشورهای آسیای میانه و افغانستان به بازارهای خلیج فارس، شرق آفریقا و دیگر نقاط جهان مطرح است. مزیت عمده منطقه آزاد چابهار نسبت به سایر مناطق آزاد کشور از یک سو، امکان دسترسی سریع به آب‌های آزاد اقیانوسی هند و از سوی دیگر، اتصال به شبکه راه‌های زمینی کشور است.

در شهریورماه ۱۳۷۹ و زمانی که موافقت‌نامه کریدور شمال جنوب در سنت‌پترزبورگ میان وزرای حمل‌ونقل سه کشور ایران، هند و روسیه به امضا رسید و چابهار به‌عنوان بندری استراتژیک در این کریدور معرفی شد. بندر چابهار و اتصال آن به مرز ترکمنستان در منطقه مرزی باجگیران، کوتاه‌ترین مسیر حمل‌ونقل زمینی کالا در کریدور شرق و شاهراه تغذیه کشورهای آسیای میانه محسوب می‌شود. این بندر، آینده نویدبخشی برای توسعه محور شرق و رونق تجارت خارجی ایران دارد. در صورت بهره‌برداری صددرصدی از این بندر، رونق ترانزیت و حمل‌ونقل، شهرهای این مسیر، از نظر ایجاد اشتغال و رونق اقتصادی توانمندتر می‌شوند و با توسعه و رونق اقتصادی، ناامنی‌های سیاسی و اقتصادی و قاچاق در این منطقه محروم کاهش می‌یابد. از این رو، توسعه چابهار و محور شرق در زمینه رونق تجارت خارجی و ترانزیت، مزایای بسیار برای کشور و به‌ویژه منطقه خواهد داشت. به همین منظور اسناد تفاهم‌نامه بازارچه‌های مرزی با حضور وزیر خارجه پاکستان، وزرای خارجه و صمت ایران این اسناد نهایی شد و با امضای این تفاهم‌نامه، تبادلات مرزی و رفت‌وآمدهای تجاری با کشور پاکستان به‌طور کلی متحول شد.

درواقع اضافه کردن دو پایانه رسمی برای تبادلات و شش بازارچه مرزی که در این سند امروز مورد توافق قرار گرفته بعلاوه مصوبه دولت که تسهیلات خاصی را برای واردات اقلام در نظر گرفته است، کمک می‌کند که ما به سمت یک تراز تجاری خوب حرکت کنیم. در خصوص ضرورت سرمایه‌گذاری در مهم‌ترین و تنهاترین بندر اقیانوسی کشور معاون وزیر راه و شهرسازی نیز گفته است: بحث سرمایه‌گذاری برای توسعه بندر چابهار در انحصار یک کشور نیست و هر کشوری که تقاضا داشته باشد باب مذاکره باز بوده و حضور مجموعه‌های جدید تهدیدی برای سرمایه‌گذاران فعلی نیست. محمد راستاد درباره راهبردهای کلان و توسعه‌ای بندر چابهار اظهار داشت: لازم است به علت موقعیت جغرافیایی بندر چابهار، بر روی توسعه ترانزیت در این بندر تمرکز جدی داشته باشیم و زمینه‌ها را بابت رشد این موضوع فراهم کنیم.

او ادامه داد: توافق‌نامه سه‌جانبه ایران-افغانستان- هندوستان موسوم به توافق‌نامه چابهار یک ظرفیت خوب است تا بتوانیم حجم قابل‌توجهی از کالا را با توجه به تقاضایی که در این دو کشور وجود دارد، انجام و عملیات ترانزیت شکل بگیرد. معاون وزیر راه و شهرسازی تصریح کرد: در این زمینه نکته دیگر این است که بندر چابهار از منظر قابلیت پذیرش کشتی‌های سائیز بزرگ از نظر ساختارهای بندری و دریایی تجهیز شده است. به همین خاطر یکی از راهبردهای مهم این است که سهم قابل‌توجهی از کالاهای اساسی که در احجام بالا وارد کشور می‌شوند، به سمت چابهار سوق داده شوند.

او افزود: به‌این‌ترتیب از طرف دیگر با در نظر گرفتن عمده فعالیت‌های بندری ایران که از مسیر تنگه هرمز و در طول سواحل خلیج فارس انجام می‌گیرد، بندر چابهار مهم‌ترین بندر کشور خارج از تنگه هرمز و در سواحل دریای عمان و اقیانوس هند است. بندری که یک جایگاه ویژه و منحصربه‌فرد برای کشور داشته و به همین خاطر ظرفیت ایجاد شده ۸.۵ میلیون تن در سال برای آن یک عدد قابل‌توجه است.

او ادامه داد: با این اوصاف در افزایش حجم سهم چابهار در صادرات و واردات کشور، به دست آوردن یک موقعیت ویژه در ترانزیت و کریدورهای ترانزیتی، این بندر جزو اولویت‌های اصلی است که رشد و توسعه آن در دستور کار قرار دارد. البته در این زمینه برنامه ویژه‌ای هم برای جذب سرمایه‌گذاری بخش خصوصی و سرمایه‌های خارجی در تجهیز، توسعه و بهره‌برداری تدارک دیده شده که خوشبختانه در این خصوص دستاوردهای خوبی را هم شاهد بوده‌ایم. او افزود: به دنبال این هستیم که بحث کشتی‌های رو-رو مسافری بین کراچی و بندر چابهار برقرار شود و از طرف دیگر اگر چنانچه برای فازهای توسعه‌ای بندر چابهار هر کشوری تقاضا داشته باشد باب مذاکره باز بوده و تهدیدی برای سرمایه‌گذاران فعلی نیست که در انحصار آنها باشیم؛ یعنی محدوده کاری سرمایه‌گذاران فعلی مشخص است و در خارج از محدوده کار به دیگر متقاضیان سپرده خواهد شد.

معاون وزیر راه و شهرسازی در واکنش به این موضوع که آیا با این رویکرد بندر چابهار مهم‌ترین بندر ایران در آینده خواهد بود، گفت: در این زمینه نمی‌توان گفت که بندر چابهار مهم‌ترین بندر ایران خواهد شد چراکه هم‌اکنون حداقل ۶۰ درصد تجارت دریابرد کشورمان در بندر شهید رجایی انجام گرفته و در آنجا متمرکز است.

او افزود: زیرساخت‌ها و ظرفیت‌هایی که در بندر شهید رجایی وجود دارد به هیچ‌وجه قابل قیاس نیست اما از لحاظ موقعیت جغرافیایی بندر چابهار یک بندر منحصربه‌فرد است و برنامه‌ریزی‌های خاص خودش را دارد. او تأکید کرد: قطعاً با اتصال راه‌آهن به بندر چابهار یک کریدور پایدار و پررونق با توجیه اقتصادی و با مزیت رقابتی بالا را می‌توان انتظار داشت که برقرار بماند. راستاد تصریح کرد: به همین خاطر در این ایده هر بندر مأموریت خاص خودش را در کشور دارد. بندر چابهار بخشی از صادرات و واردات کشور را تأمین می‌کند که در حوزه ترانزیت با توسعه سایر شقوق حمل‌ونقل متصل به بندر نه تنها موجب رونق بلکه عمران و آبادانی مناطق جنوب شرق کشور خواهد شد.

زهره ایرانشاهی

